

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Sentința dela Sătmar.

Dela Sătmar vine vestea unei sentințe de osândire. Sunt 15 inși, 15 Români greco-catolici, în frunte cu vrednicul preot Murășan, asupra cărora tribunalul de acolo a rostit verdict de vinovăție.

Să spunem, că ne-a surprins ori nu ne-a surprins acest verdict de osândire, că ne așteptam ori nu ne așteptam la acest finale al procesului intentat preotului și credincioșilor noștri din Moftinul mic?

Ne-a surprins și nu ne așteptam la el — fiindcă ne venia mai ușor să credem în sinceritatea glasurilor de sirenă ce veniau de către Budapesta, din palatul ministrului prezident al Ungariei. Ne gândiam la vorbele de îndulcire, la făgăduielile de bunăvoință, la asigurările de dreptate, ce ni-se dedeau mereu, cu tot prilejul, în vremea din urmă.

Ne gândiam, pe temeiul promisiunilor despre o revizuire și îndreptare a greșelilor din trecut, făcute la înființarea diecezei de Hajdudorogh, că acest proces va fi poate abandonat, măcar în ultima clipă, — mai ales după închisoarea preventivă de luni a celor invinovați, — ca să avem o dovadă cât de mică a intențiilor «sincere» de pace.

Și — totuși sentința dela Sătmar nu ne-a surprins prea mult.

Sunt aceiași forțe, sunt aceiași oameni, e același sistem, care povățuiește și astăzi destinele acestei țeri, stăpânind și hotărând raporturile dintre neamurile ce o locuiesc.

Din punctul acesta de vedere, noi regretăm aceasta sentință dela Sătmar. Ea nu servește interesele țerii, nu servește păcii și bune înțelegerii dintre locuitorii ei, ea nu întărește conștiința patriotică a unui popor ce numără atâtea milioane pe aceste plaiuri.

Dacă tribunalul din Sătmar nu a avut urechi de auzit, pentru a prinde și înțelege semnele vremii de astăzi — oare forurile judecătorești mai înalte, curtea de apel și cea de cassatie, nu vor fi cu mai multă băgare de samă? Să o sperăm aceasta — fără însă de a ne legăna în iluzii, cari să ne doară iarăși, prin nerealizarea lor.

Cât pentru cei 15, pe cari sentința tribunalului dela Sătmar îi lovește așa de greu, cu temniță ordinară, între 1 $\frac{1}{2}$ ani și 15 zile, — și durerea acestei lovituri o simte un neam întreg —, aducă-și aminte, că nu este cauză, carea să triumfeze fără de suferințele mucenicilor, iar ei, cei 15, sunt mucenicii cauzei unei biserici și a unui neam întreg.

Iată sentința ce s'a rostit la Sătmar:

1. Preotul Gheorghe Murășan, de 55 ani, 1 an și 6 luni temniță ordinară.
2. Ioan Ceghi sen., de 63 ani, 8 luni și 3 săptămâni temniță ordinară.
3. Iacob Moldovan, de 31 ani, 6 luni temniță ordinară.
4. Petru Tarța, de 23 ani, 6 luni temniță ordinară.
5. Andrei Botiș, de 19 ani, 3 luni temniță ordinară.
6. Vasile Șutu, de 17 ani, 3 luni temniță ordinară.
7. Grigore Borota, de 35 ani, 3 luni temniță ordinară.
8. Ioan Ceghi jun., de 36 ani, 3 luni temniță ordinară.
9. Ștefan Șoncodi, de 28 ani, 3 luni temniță ordinară.
10. Pavel Șoncodi, de 28 ani, 3 luni temniță ordinară.
11. Grigore Bontea, de 33 ani, 3 luni temniță ordinară.
12. Augustin Cadar, de 70 ani, 3 luni temniță ordinară.
13. N. Gergely, de ? ani, 3 luni temniță ordinară.
14. Ioan Variu, de 20 ani, 3 luni temniță ordinară.
15. Femeia lui Ion Tarța, de ? ani, 15 zile temniță ordinară.

Ceialalți au fost achitați.

Limba de catehizație. Monitorul oficial mai recent publică ordinațiunea ministrului de culte Béla Jankovich, în care se încuviințează ca în școlile de stat, comunale și particulare, catehizația pe viitor să se facă în limba maternă a copiilor. Limba de catehizație se admite în cele 6 clase ale școlilor populare, în școlile civile și populare superioare, în institutele preparandiale și azile de copii. Vom reveni.

Alegerea deputaților dietali.

(Continuare).

Alegătorul, care din defecte corporale nu-și poate alege biletul de votare și nu-l poate pune în plic cu mâna proprie, și nici nu-l poate preda prezidentului, poate se uzeze de ajutorul unui însoțitor.

În odaia laterală, ori în cabina închisă nu poate să se afle nime, nu poate să intre nime și să privească nime, câtă vreme e votantul acolo, afară de votant și eventual de însoțitorul său amintit mai sus.

Pe alegătorul, care rămâne în odaia laterală ori în cabină mai mult decât e necesar pentru alegerea biletului de votare și așezarea acestuia în plic, prezidentul îl admoniază prin sunarea clopoțelului, ori prin alt semn potrivit, ca să vină să-și deie votul. Dacă alegătorul nici după admoniere nu-și dă votul, prezidentul anunță deocamdată de sistată pentru el posibilitatea de a vota, și admite la votare pe următorul alegător. Alegătorul, care în modul acesta a căzut dela alegere, poate fi admis de nou la votare numai după ora legală de încheiere, respective sub ora de încheiere a prezidentului.

Prezidentul nu poate primi biletul de votare, pe care alegătorul nu l'a pus în plic oficios, ori vrea să-l predea într'un plic provăzut cu semne distinctive, și nici biletul de votare al alegătorului, care nici provocat de prezidentul nu se duce în odaia laterale, ori în cabină.

La votare se poate prezenta alegătorul până la 6 ore d. a. iar dacă votarea s'a început după orele 8 dimineața, în curs de 10 ore dela începerea votării. Terminul acesta extrem al anunțării (ora legală de încheiere) îl stabilește la începerea votării prezidentul comisiunii de votare, dând de știre, că întrucât nu se va ivi mai curând necesitatea stabilirii orei de încheiere din partea prezidentului, anunțările (la votare) le va primi până la expirarea orei legale de încheiere.

Dacă înainte de încheierea votării, careva dintre candidați, în mod corespunzător, anunță prezidentului de alegere că repășește, prezidentul de alegere dispune numai decât, ca cu privire la candidatul repășit votarea să se sisteze în toate cercurile de votare.

Votarea trebuie peste tot sistată, dacă în urma repășirii nu rămâne decât un candidat.

Prezidentul comisiei de votare poate întrerupe ori sista votarea pe baza acestui paragraf, numai la îndrumarea verbală ori dată în scris, cu subscriere proprie, a prezidentului de alegere.

Dacă înainte de încheierea votării se ivește o astfel de pedecă, pentru care continuarea regulamentară a votării, e cu neputință, prezidentul comisiei de votare suspende continuarea votării, după priceperea sa proprie, și pe propria sa răspundere, până la delăturarea pedecii. Votarea cum a fost delăturată pedeca, imediat trebuie continuată. Suspendarea votării și aproximativă ei durată este a se publica. Dacă pedeca n'a putut fi delăturată cel mai târziu în curs de două ore după ora legală de încheiere, și din pricina aceasta votarea nu a putut fi continuată, prezidentul comisiei de votare sistează votarea.

După încheierea votării, prezidentul comisiei de votare adună voturile în fața membrilor comisiei și a bărbaților de încredere, cari sunt prezenți, după candidați.

La adunarea voturilor, voturile trecute în registrul celor respinși nu pot fi luate în seamă.

Dacă votarea n'a putut fi începută, sau dacă adunarea voturilor e făcută imposibilă prin vre-o faptură criminală, ori apoi din altă cauză, prezidentul comisiei de votare stabilește faptul, că votarea e zădărnicită.

În caz de votare secretă, în scopul a-

dunării voturilor prezidentul scoate din urnă plicurile și le numără nedesfăcute. Totodată stabilește, pe temeiul listelor rubricate, purtate despre votare numărul alegătorilor cari au votat. Dacă numărul lor, după repetită numerare, nu consună cu numărul plicurilor, împrejurarea aceasta, împreună cu lămurirea ei, este a se aminti în procesul verbal.

După aceasta un membru al comisiei de votare desface pe rând fiecare plic, scoate din el biletul de votare, și după ce-l ia în privire îl predă prezidentului, care îl cetește cu glas înalt și-l arată. Biletul de votare pot să-l privească membrii comisiei și bărbații de încredere.

Pentru însemnarea voturilor se deschide pe seama fiecărui candidat listă separată, în care să introducă fiecare vot, care a căzut pe el, astfel, că votul prim se înseamnă cu 1, al doilea cu 2, al treilea cu 3, și așa mai departe.

În caz de votare secretă e nevalabil și la stabilirea rezultatului votării nu vine luat în socotință votul, dacă:

1. Biletul de votare n'a fost așezat în plic oficial, ori a fost pus într'un plic prevăzut cu vre-un semn distinctiv.
2. La votare nu s'a folosit biletul oficial de votare.
3. Biletul de votare are vre-un semn distinctiv.
4. Numele candidatului a devenit nevalabil pe biletul de votare, prin ștergere, ori în alt mod.
5. Biletul de votare nu sună candidatului, ori pe lângă candidat e trecut și alt nume pe el.
6. Biletul de votare conține vre-o condițiune, ori alt fel de resfrângere.
7. În același plic se află mai multe bilete de votare, cu numele diferiților candidați.

Mai multe bilete de votare, așezate în același plic dar toate pentru același candidat, se consideră de un vot.

În caz de votare secretă, cu privire la valabilitatea voturilor, membrii comisiei pot să ridice excepții, înainte de a fi votul notat. Asupra excepției decide prezidentul pe răspundere proprie.

Bilete de votare asupra valabilității cărora s'a adus hotărîre, precum și acelea, pe cari prezidentul le-a decretat de nevalabile în cercul său de competență, au să fie deschilinite și provăzute cu număr curent. Totodată în procesul verbal este a se aminti pe scurt motivul, pentru care prezidentul declară biletul de votare de valabil, ori de nevalabil.

Dacă motivul hotărîrii a fost plicul ne-reglementar, la biletul de votare se alătură și plicul.

Celelalte bilete de votare prezidentul le împachetează la olaltă și sigilează pachetul.

Fiecare comisiune de votare poartă despre votare proces verbal.

În procesul verbal este a se aminti:

- a) Centrul cercului de votare și ziua votării;
- b) numele membrilor comisiei de votare, ai bărbaților de încredere, aplicați din partea candidaților, ori în mod provizoriu numiți din partea prezidentului comisiei, și numele încrezuților speciali;
- c) începutul votării și motivul eventualei amânări, ori zădărnici;
- d) în caz că e suspendată votarea, ceea, că pentru ce și când a fost votarea suspendată, care a fost atunci ultimul votant (dacă votarea e publică cine a votat mai pe urmă pentru fiecare dintre candidați) și când a fost continuată votarea; motivul și timpul eventualei sistări, și cine a fost atunci ultimul votant (dacă votarea e publică, cine

FOIȚA.

Scrisoare din Roma.

— La mormântul episcopului
Inocențiu Micu Clain. —

Roma, 21 Aprilie n.

Am stat două zile în orașul Milan, unde și-a dat împăratul Constantin cel Mare vestitul său edict la 313, prin care se pune început libertății creștinismului, am admirat, cu sufletul aprins de admirație, arta nemuritoare alui Leonardo da Vinci, depusă în icoana „Il Cenacolo“ și am contemplat în splendoarea lui unică domul din Milan, cea mai grandioasă operă arhitectonică a renaissance-ului italian, apoi peste Turin și Pisa, prin Genua lui Cristofor Columb, pe malurile mării Mediterane, am sosit, în o dimineată plină de soare și lumină, în Roma, cetatea chesarilor și a creștinătății.

Impresia pe care ne-a făcut-o acest oraș etern, cu sutele lui de cupole strălucitoare cu zidurile lui vechi, pe cari și-au înrustat veacurile povestea lor adâncă, acum, când zilnic ne învâluie tot alte și alte impresii, nu putem să ne-o arânduim, nici nu ne putem da seamă de atâtea lucruri

văzute. În suflete ni-se învâlmășește glasul trecutului și inimile ne sunt inundate de curgerea atâtor veacuri, câte și-au lăsat urmele în zidurile și monumentele Romei.

Ceeace am văzut mai întâiu, a fost, firește, cupola dela San Pietro, opera lui Michel Angelo, care strălucea ca argintul în soarele dimineții. Am trecut pe lângă Columna lui Traian, am făcut o plimbare prin Forul Roman, pe Palatin, am admirat Roma de pe Cartelul S. Angelo, fostul mausoleu al împăratului Adrian, am văzut un sfântit de soare de pe Pincio și ne-am închinat în ziua întâi de Paști în biserica sf. Petru. De pe S. Angelo ne-am desemnat în gând planul Romei vechi cu Palatinul în față, unde erau zidite palatele imperatorilor, la dreapta Aventinul, Ianiculul, cu uriașa statuie alui Garibaldi, și de tot aproape Vaticanul, cu toată bogăția lui de artă. La stânga Quirinalul, Esquilinul și Pincio spre Tibru. Iar în fața noastră Capitoliul, cu statuia lui Marc Aureliu și, la poartă, cu o lupoaică vie, semnificând originea romană. Tot acolo două Aquile, vii și ele, amintind trecătorilor gloria legiunilor, cari au biruit o lume.

În vârful Columnei lui Traian sf. Apostol Petru binecuvântă lumea toată: „urbi et orbi“, iar Arhangelul Mihail de pe S. Angelo păzește, par'că cu misiune de sus cetatea eternă și sfântă. Garibaldi de Ianicul și Victor Emanuel II din mergerea Capito-

liului se înalță și dâșii în ansamblul de colonne și biserici, ca un glas de lume nouă în cântarea trecutului.

După ce am privit Roma ca panoramă, gândul nostru s'a îndreptat între cele dintâi, la un loc sfânt pe care îl avem noi Români, aici în orașul cu atâtea tradiții. Ca cleric al Blajului, m'am gândit numai decât la biserica „Madona del Pascolo“, unde știam, că doarme somnul cel de veci întemeietorul mitropoliei noastre, episcopul-martir Inocențiu Micu Clain. Am întrebat pretutindeni despre această biserică, dar, lucru firesc, aici, unde sunt atâtea biserici și capele, nu știa nimenea să-mi spună. Un preot dela San-Pietro m'a îndreptat la Chiesa Graeca, la Colegiul sf. Atanasie. Am văzut acest colegiu, cu călugării lui foarte simpatici și gata spre serviciu, cari s'au bucurat, că sunt un pelerin de rit grecesc, m'au condus pretutindeni, mi-au spus, că, de mult cândva, și tinerii noștri aici făceau studii de teologie — m'am gândit la cei vechi ai noștri, la cei mari ai Blajului — dar de biserică și de mormântul pe care-l căutam nu știau. Am cercat la S. Maria Maggiore, dar nu era nici aici. M'am învârtit prin multe biserici, căutând și citind toate inscripțiile dar numele scump nu era...

În celea din urmă, m'am îndreptat spre Propagandă. Aici, mi-am dat cartea cu numele la portarul foarte vioi, care m'a dus la catalogul alumnilor pus sub poartă

a votat mai pe urmă pentru fiecare dintre candidați);

e) când a fost publicată ora legală de încheiere, sau ora de încheiere a prezidențului, și că cine a fost nitimul votant (la votare publică cine a votat mai pe urmă pentru fiecare dintre candidați) atunci, când s'a publicat ori s'a stabilit ora de încheiere, apoi durata orei de încheiere a prezidențului;

f) când s'a încheiat votarea;

g) înșirarea cu numele a membrilor din comisiune, a bărbaților de încredere, a încrezuților speciali și a scriitorilor, cari și-au dat voturile. Dar nu erau trecuți în listele electorale ale respectivului cerc de votare;

h) numărul alegătorilor trecuți în lista refusaților;

i) în caz că votarea e secretă, numărul voturilor decretate de nevalabile;

k) rezultatele votării încheiate în mod regulamentar respective sistate ori întrerupte;

l) momentele mai însemnate ivite în acel cerc de votare, eventualele hotărâri ale prezidențului și dispozițiile, luate în interesul ordinii.

În procesul verbal nu are loc, nici protestal, aici vre-o altă observațiune.

(Va urma).

Correspondențe.

P. S. S. Episcopul Gherlei în Dej.

„Aceasta este ziua care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim în trânsa“. Aceste cuvinte au adus fără îndoială în inima fieștecărui creștin bucuria,

care o aduc în tot anul deodată cu răsuful Primăverii, zilele mari a luminății Invierii. S'au cântat aceste cuvinte în toate adâncurile văilor, sub toată poala de codru, unde numai avem vre-o bisericuță săracă și pe unde numai se aude, că în graiul nostru dulce mărturisesc credincioșii minunea că: „El cu adevărat a înviat“; și ori s'au cântat aceste cuvinte ca un înm triumfător hulei ce a biruit moartea, ori au vibrat în melodia lor dureri înăbușite, ele au adus tuturor bucurie și numai bucurie. — Mai fericiți credincioși au fost însă aceia, cari pe lângă bucuria ce li-o adus Invierea au avut fericirea de a asculta aceste cuvinte din gura Arhiereului lor de mult dorit să-l vadă în mijlocul lor, ca pe solul dragostei și al păcii. Și acești fericiți au fost credincioșii gr. cat. din Dej. Lor le-a fost dat, ca a doua zi de Paști din acest an într'un timp, când par'că anume Pronia cerească s'a îngrijit, ca și în văzduhul parfumat de florile Primăverii să domnească pace și lumină, — să aibă în mijlocul lor pe P. S. S. Domnul Episcop Vasile, carele îi iubește mult și într'a cărui iaimă se frământă toate durerile și zbcuimul turmei Sale.

La orele 8 a. m. Ilustritatea Sa pornește din Gherla cu tren separat însoțit de Rvdssmii Dni canonici: Dr. Octavian Domide, Dr. Petru Fabian, Ioan Welle și Gregoriu Pop, apoi Cl. Dn Dr. V. Bojor prof. de s. Teol. On. Domn Teodor Morar dir. de bancă. Rev. Domn Ioan Varna vice notar consist. și Cl. D. Dumitru Manu prof. supl. de teologie și 40 clerici, dintre cari 32 formează corul ce avea să cânte în Dej la s. Liturghie. La orele 8 și 1/2 trenul sosește în Dej, unde Ilustritatea Sa între acordurile puternice și pline de frumsețe ale troparului „Hristos a înviat din morți“ cântată de corul teologilor, se scoboară pe peron, unde e așteptat de o

mulțime mare de inteligență și popor înfrunte cu M. S. Dr. Teodor Mihályi deputat dietal și M. On. D. protopop al Dejului, Ilariu Boroș. Ilustr. Sa e bineventat de M. Sa. Dr. Mihályi, care într'o cuvântare aleasă, ruptă dintr'o inimă în care se vede, că se sbuciumă gânduri de un întreg popor gândite — își exprimă în numele celor de față sămțămintele de omagiu și dragoste față de neobositul Păstor, care cu atâta zor și dragoste zelează pentru înflorirea Bisericii și a neamului. Îi răspunde Ilustritatea Sa în termeni foarte călduroși arătând, că nizuințele Sale și dorul lui e de a lupta pentru Biserică și neam, lege, patrie și moșie.

După acestea șirul lung de trăsură trece pe strada Bánffy și încunjurând gimnaziul vine spre casa parohială, unde îl așteaptă poporul din Dej, băieții de școală, studenții români dela gimnaziul din loc, și un pluton de soldați voluntari români.

Dela casa parohială e adus cu solemnitate la biserică. În ușa bisericii în numele credincioșilor îl bineventează M. On. Domn Ilariu Boroș protopop-paroh local prin o cuvântare frumoasă. Ilustritatea Sa îi mulțamește și laudă credincioșii harnici și creștini buni din aceasta parohie. — Se începe s. Liturghie cu toată solemnitatea. În biserică numai încape poporul. Streinii vin din toate părțile să vadă și să asculte pe Ilustritatea Sa Corul teologilor sub conducerea clericului Constantin Gheție, cu minunatul: „Hristos a înviat“ aduc pe credincioși într'un estaz de pietate și admirare. Rponsorile și cântările la s. Liturghie de asemenea le esecută corul teologilor într'un mod admirabil. — După s. Evanghelie predică Ilustritatea Sa foarte frumos despre misterul Invierii, dând învățături potrivite tuturor claselor de credincioși.

Dupa s. Liturghie până la orale 2 1/2

și m'a întrebat dacă cunosc vre-un nume? O, cunoșteam vre-o șapte... Roșu, Vancea, Fireza, Tatar și altele. În sfârșit, iată un alumn, vechiu prietin al meu, dl Fireza, dela Lugoj. Ne salutăm cu atâta căldură. Și-mi spune, unde o să aflu pe răpsatul în Domnul, arhiereul Inocențiu. La Colegiul rutean, pe via Serpenti, lângă Madona del Monte.

Am alergat acolo. M'a primit un călugăr basilic, care mă crede rutean. Îi spun ce caut și-mi spune îndată:

— A. Lei Rumeno dela Transilvania!

O biserică grecească foarte îngrijită, cu iconostas frumos zogrăvit, cu altar plin de flori și de podoabe. Între altele vestita icoană „Madona del Poscolo“, cu haina prinsă în metal nobil, ca ceiea din mănăstirile României, despre care fratele Bazilie spune, că e din veacul al treilea. Lângă ușa altarului, în naos, jos, pe-o lespede de marmură citesc numele mult dorit: „Ioani Inocentio lib. bar. Klein Vallachorum Graec Ruth et Rosc episcopo Fogarasiensi, qui a Carolo VI et M. Theresia Romanorum Imp., pro sua Ecclesia suoque populo plurimis impetratis beneficiis, provincia sancte pieque administrata, de ecclesia, de patria, de provincia o. m. tandem operibusque confectus, cessit episcopatu. Obiit IX Kal. Oct. MDCLXVIII“.

Mormântul marelui nostru episcop din vremile de frământare. Aici doarme mult

încercatul arhiereu, care a trebuit să-și părăsească biserica, patria provincia, fiindcă a știut să-și apere turma și să ceară drepturi, neplăcute stăpânilor ardeleni de atunci. Și a îndrăsnit să spuie, că nația românească încă e ficia Domnului și deci, poate pretinde un traiu mai uman. A cerut, a căzut în disgrăție și a murit aici, părăsit de ai săi, înfrânt și sărac. Și doarme acum, un somn liniștit, iertător. Inima desigur îi e vie și acum, și tresare când vre-un închinător de departe își pleac genunchiul pe marmura rece, aducând prinosul unui neam depărtat. Ca peregrinii Români dela Blaj din 1908, a căror coroană dopusă pe mormânt fratele mi-o arată, mișcat de pietatea cu care stau alături. Ori ca arhiereii noștri, cari nu uită să vie aici când au treburi la Roma. Înainte cu trei-patru săptămâni a P. Sf. Sa ep. Hossu. Îmi spune fratele bazilit de doi tineri preoți români, cari după termiuarea Propagandei au venit aici și au făcut o sfântă liturghie, înainte de a pleca în Transilvania... Mă mișcă mult această informație și după descriere, recunesc pe doi zeloși preoți ai bisericii noastre ardeleni.

Îmi plec genunchii pe mormântul marelui arhiereu și las trei garoafe roșii, pe marmora strălucitoare... Garoafe roșii, ca inima neînfricatului luptător, care a fost Inocențiu Micu Clain, în viață.

A doua zi mormântul scump are oaspeți mulți și aleși, o ceată mare de pro-

fesori și elevi ai liceului „Unirea“ din Focșani, în a căror societate sunt și eu. Când le-am comunicat, că am dat de mormântul martirului ardelen, într'un glas mi-au cerut să-i conduc la „Madona del Poscolo“. Și ne-am dus, cu cei cincizeci excursioniști, elevi cu ochii calzi și cu inimile tari, profesori, doamne și domni, și a rămas surprins fratele bazilit văzând intrarea noastră în mica biserică. Am încunjurat mormântul, elevii dela Focșani și profesorii lor. Într'o clipă lespede s'a umplut de flori... Damele și-au desfăcut buchetele dela sân și le-au cernut pe mormântul luptătorului de demult.

Li-s'a spus elevilor însemnătatea omului și a locului, și ei au ascultat ca pe-o rugăciune povestea adevărată din istoria Ardealului... Au înțeles, că aici suntem la mormântul unui arhiereu, a unui luptător, care a reprezentat idealul cultural și național a unui întreg neam, nu numai a unei biserici, sau a unei confesiuni. Frumos, înălțător prinos a unor Români de departe. Unitatea noastră culturală, sufletească nu mai e un basm!

Domnul prof. Const. Leonescu, conducătorul excursiei, a spus la urmă un scurt cuvânt în lacrimi sincere. Și toți cei de față erau mișcați. Între dame au fost de față dna Leonescu, dsoara Eliade, dl prof. C. Zamfirescu, Rădulescu—Râmnic, I. Coleș, etc. și 37 elevi. Amatorii fotografi au luat

Ilustritatea Sa face vizite la intelectualii din oraș. La orele 2¹/₂ e banchet în hotelul „Hungaria” dat de inteligența română din Dej, la care pe lângă Ilustritatea Sa și inteligența din Dej, iau parte Reverendissimi Domni canonici, clerici, și toată asistenta. La orele 4 se face Vecernie deasemenea cu asistenta clerului teologic. Până la orele 5¹/₂ Ilustritatea Sa își continuă vizitele, apoi la orele 6 însoțit de o mulțime imensă de popor și intelectuali merge la gară, unde pe peron iarăși îi mulțamește M. On. D. protopop Ilariu Boroș. Ilustritatea Sa îi răspunde, apoi între cântecele troparului: „Hristos a înviat din morți, a corului teologic, își ia adio stringând mâna tuturor, cari l-au însoțit la gară. A fost aici o însuflețire nespūsă un entuziasm de nedescris. Credincioșii nu-și puteau ascunde lărimile văzând că Cel ce le-a adus azi multă mângâiere, se depărtează, lăsându-le în inimi atâtea suveniruri dulci atâtea dragoste și momente pe cari le vor aminti pururea.

Unul din suită.

Dela izvoarele

Crișului repede¹⁾.

Sinod de primăvară la Morlaca. — O hotărâre de mare importanță în chestia alcoolismului. — Ce s'a mai discutat la masă? — Maslu la prunci. — Reuniuni Mariane. — Un pic mai domol cu mulțimea de reuniuni. — Colportaj de cărți și ornate. — Rectificare.

10 Aprilie 1914.

În sinodul de primăvară al districtului Morlăcii: S'au desbătut și hotărât lucruri într-o adevăr importante.

Au participat 11 preoți, iar 2 și-au scuzat absența. Sinodul l'a deschis protopopul prin un discurs frumos, în care îndeamnă preoțimea la muncă încordată și la alipire față de cei mai mari, mai ales în zilele aceste grele.

Apoi preoții au prezentat datele de lipsă pentru eiectarea taxelor la fondul esactoratului pe parohii, după care tinerul preot al Muierăului a citit o frumoasă și

poza mormântului înecunat de flori și biserică „Madona del Poscolo”, unde e mormântul.

Apoi am lăsat în liniștea Sa pe marele arhieru de odinioară al Transilvaniei.

Și ne-am îndreptat spre muzeele Capitoliului.

Peregrinul Alexandru.

Cugetări.

Culese de I. P. C.

Orice merit, prin care cineva se ușurează ori se îngreunează în ceea cealaltă viață, aici pe pământ se poate câștiga. Nime să nu nădăjduiască, că ceea ce a întrelăsat aici va putea dobândi dela Dumnezeu în viața ceea cealaltă.

Sf. Augustin.

¹⁾ Intârziat din lipsa de spaț.

foarte bine lucrată dizertație despre slujba preotului, care a plăcut foarte mult, așa încât la propunerea unui preot i-s'a adus mulțămire protocolară.

După aceste protopopul districtual a prezentat „Apelul” clericilor din Blaj în chestia alcoolismului, care l'a citit On. Enea Ramonțan din Muierău, și care asupra tuturor celor prezenți a făcut o adâncă impresie.

S'au recercat preoții prezenți să raporteze despre rezultatul la care s'a ajuns cu punerea în praxă a deciziunii sinodului din 1912 privitoare la ștergerea beuturilor spirituoase dela masle, festanii, prohoade etc. — și s'au constatat următoarele: În Bologa, Poieni, Ciucea, Fildul de sus, Vișag, Traniș, și Lunca — n'a succes. În celealalte parohii a succes, deși cu greu și pe aici — și deși în multe cazuri preoții trebuie să poarte lupte grele cu îndărătnicia lui. — S'a decis însă, ca lupta să se poarte și pe mai departe cu acelaș zel, — și să se execute pretutindeni hotărârea sinodului 1912.

*

A urmat apoi următoarea propunere, înaintată de un preot districtual: Pentru combaterea și mai cu efect a alcoolismului, să se decidă, că atât cu ocazia sinoadelor districtuale cât și a misiunilor populare preoților participanți să nu li-se servească nici un fel de beură spirituoasă. La acest punct s'a încins o discuție mai lungă, fiind unii de părere, ca să nu se decidă acest lucru și cu privire la sinoadele districtuale, pentru că noi nu tindem la abstenență, ci la temperanță. Arătând însă atât propunătorul, cât și mai ales protopopul, marile efecte morale ale unei astfel de deciziuni, propunerea s'a primit cu unanimitate și cu mare însuflețire. — La proximal sinod de toamnă care se va ținea în Bologă, această hotărâre se va și executa cu absolută siguranță.

*

On. Petre Agrașan, preotul din Baciu, a înaintat apoi o propunere în senzul, că să se exprime încredere Ilustrului cor episcopesc și alipire nestrămutată în lupta pentru apărarea autonomiei bisericii noastre.

*

Cu aceste s'au terminat agendele sinodului, după care s'a ales confesar în persoana On. George Tulbure din Fildul de sus. Intrând în biserică, am ascultat mai întâiu cuvântul de îndemnare la pocăință al On. Ioan Irimieș dela Săcuieu, care cu glasul lui dulceag ne-a înmuiat inimile tuturor. Apoi s'a făcut molitva și ne-am împăcat toți cu Dumnezeu!

La prânz, la masa pururea ospitală a protopopului, s'au discutat deasemenea lucruri interesante. Așa între altele s'a revenit asupra cuvântului de pocăință a fratelui Irimieș și s'a adus hotărârea așazicând extrasinodală ca pe viitor mărturisirii preoților să-i premeargă totdeauna o exortatie rostită de oarecare preot districtual.

*

Un preot întreabă apoi: poate-se face maslu la prunci? — Pentru că zicea el — un confrate m'a chemat nu de mult la maslu în parohia lui și împreună cu el am făcut maslu unui prunc de un an. Eu știam că nu se poate face maslu pruncilor, dar n'am zis nimic, căci nu erau în parohia mea...

Câțiva erau de părerea, că se poate. Cei mai mulți însă au expus doctrina corectă a bisericii, că subiectul maslului e omul botezat, ajuns la uzul rațiunii.

Un alt preot spunea cum a umbliat odată pe țara Hațegului și cum a stat atunci într'ajutor unui coleg de pe acolo la înființarea „Reuniunii mariane”. Prezența unui preot strein, care însuși să rostească predica — contribuie totdeauna mult la succesul cercării, zicea preotul respectiv...

Urmarea a fost că acolo la masă, în decursul prânzului, preoții învecinați s'au înțeles, că în cutare Duminecă să se cerceteze unul pe altul și — la Vecernie să înființeze reuniunea. Astfel e speranță că în câteva săptămâni Reuniunile Mariane se vor înființa pe întreg teritoriul districtului Morlăcii.

(Va urma).

Corespondință din Câmpie.

Serbările învierii ne-au adus mare bucurie. Abia de un an avem în comuna noastră pe harnicul preot dl Ioan Pop câmpianul și deja ne-am bucurat de a vedea fructul ostenelelor D-Sale.

Dela venirea D-Sale comuna noastră pare că are altă înfășurare. Grădina bisericii azi e îngrădită cu palant de drot și este ășarândată cu 80 cor. Casele parohiali aduse în ordine.

Pentru luminarea poporului a ținut câteva prelegeri populare, a înființat agentura asociațiunii, a ținut catechizația celor adulți, a ținut curs pentru analfabeți, a înființat reuniunea de femei „Mariană” cu scopul de a înfrumșa sf. biserică. Acum la sf. serbări ale învierii ne-a surprins plăcut cu teatru.

S'a predat piesa teatrală într-un act „În sat la Tânguești” de D. V. Onițiu, piesa foarte potrivită pentru comuna noastră, căci și la noi în loc de a lucra numai, auzi decât vâlcăreli și tângueli.

Predarea piesei a reușit pe cât se poate de bine. Venitul curat de 40 cor. a fost dat în folosul sf. bisericii.

Iată câte lucruri bune vă pot scrie, în timp scurt de un an dela păstorirea D-Sale, cari pot servi ca pildă și altoră.

Mângâiați cu acela ce ni l'a trimis Dumnezeu, închei cu cuvintele Dlui Onițiu: iată dascălul-preot care schimbă vremile și la noi în câmpie.

Mulțămind dlui Ioan Pop pentru ostenelele aduse, dorim să ni-l țină Dumnezeu la mulți ani!

A. Viciu.

†
IOAN BUTEAN, prepozit.
1848—1914.

În dimineața plăcută și frumoasă a zilei de 24 Aprilie n. a. c. clopotele Bisericii noastre Catedrale au vestit cu glas duios și tânguios încetarea din viață a blândului și bunului prepozit Ioan Butean. Ne-am putut aștepta și ne-am așteptat la glasul acela trist care se va înălța la cer pentru că să se roage acolo pentru sufletul lui, căci adormitul

În Domnul a fost slăbit de vrâstă și de năcazuri... Și totuși ne-a intristat vestea morții lui, ne-a abătut, ne-a deprimat sufletele, căci el a fost blândea, banătatea și complezanța întrupată față de cei mai mici cași față de cei mai mari. Calitățile aceste înăscute în el i-au câștigat dragostea, stima nefățărită a tuturor acelor cari au fost în legături cu el.

S'a stâns acolo în străinătatea din Budapesta o vieață lucrătoare, activă, jertfită întreagă școlii, creșterii religioase-morale și științifice a generațiilor multe cari s'au perândat în fața catedrei lui.

S'a născut în anul Domnului 1848 în Carăii-mari, și în 1871 deja e profesor la gimnaziul din Beiuș, unde propune cu zădărnici, cu conștiințiozitatea și mai ales bunătatea părintească un șir lung de ani. În vederea meritelor ce lo câștigase pe terenul creșterii tinerimei noastre, — în 1889 îl vedem ca directorul aceluiaș gimnaz, a cărui lucruri le-a condus până la 1906, când a fost adus de canonic în Oradea.

Dar nici în Oradea nu s'a putut despărți de școală, nu s'a putut despărți de greutatea trudnică a creșterii generațiilor tinere în spirit cinstit creștinesc în mijlocul ispitelor veacului acestuia. Cu toată era cuprins de truda bătrânețelor și a slăbiciunii, și-a ales să crească pe aceia cari vor crește la rândul lor odraslele mici și scumpe ai satelor noastre: a fost directorul preparandiei, și a propus chiar acolo până aproape de moarte, până la slăbiciunea din urmă a bătrâneții, care l'a stâns.

Și în lungul celor 43 ani petrecuți în școală nu ș'a uitat de dragostea părintească cu care a pornit oarecând să lumineze mințile fragede; în elevi a văzut totdeauna fii, cari vreau să fie luminați, iar nu o masă pe care să-și exerciteze erudițiunea proprie sau care-i slujește de căutarea pâinii de toate zilele; de aceea — lucru nu chiar de toate zilele — și-a câștigat totdeauna dragostea elevilor și a colegilor săi.

Și acest om blând și bun, nobil și activ n'o să mai petreacă între noi; nu-l vom mai vedea. Știm desigur, că din depărtările senine unde s'a mutat, va căuta la continuarea operii lui și la înflorirea institutelor conduse de el; căci interesarea sinceră față de ele a fost cu mult mai înrădăcinată în sufletul lui, cu mult mai concreșcute cu gândurile, dorințele lui, decât să fie în stare să o smulgă depărtarea!

Dar acum, când trupul lui e acoperit de țărna cimiterului din Beiuș, când stăm singuri par'că, cu inima încleștată, așteptând pe acela pe care l'am pierdut și care nu mai vine, zicem și noi din inimă:

Dormi în pace, suflet blând!

Capitulul din Oradea mare a lansat din acest prilej următorul anunț funebru:

Capitulul gr-cat. din Oradea-Mare cu adâncă durere sufletească aduce la cunoștință că

Magnificul și Reverendisimul

IOAN BUTEAN,

proponit capitular, director preparandial, diriginte gimnazial emerit, și fost deputat dietal etc.

după un morb îndelungat, fiind provăzut cu Sf. Sacramente, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 24 l. c. dimineața la 3 ore, în anul 66 al vieții laborioase și 39 al preoției sale.

Osămintele defunctului se vor astruca în cimiterul din Beiuș în 26 c. la 6 ore după amiază, iară Sf. Liturghie în răpausul sufletului său se va celebra în biserica Catedrală gr-cat. de Oradea-Mare în 29 Aprilie dimineața la 7 ore.

Oradea-Mare, 25 Aprilie 1914.

În veci amintirea lui!

Reviste.

Războiul din Mexico. Huerta a abzis din postul de președinte în favorul ministrului de externe Cortilo Royas. Și asta din motivul, ca să preiee el conducerea trupelor din Mexico. Evident că răsculații sunt de acord cu Huerta, în războiul contra Americii. Wilson președintele Statelor Unite va declara război formal Mexicului, Ministrul de război a și trimis 25,000 ostași la Veracruz, sub conducerea generalilor Wood și Scott.

În războiul acesta dintre Statele Unite și Mexico, după o știre sosită din Wașington, Japonia va rămânea neutrală.

După știrile n'noi, răsculații au ocupat orașul Monterey, iar Nuevo-Laredo l'au ruinat de tot. La Tiera Blanca au deținut trei americani. Pe cei trei prinsoneri împreună cu alți douăzeci, pe cari au pus mâna la strimtoarea Veracruz-Istma, iau transportat în Cordoba, unde iau și executat. La asaltul dela Veracruz până acum au căzut o sutăoptzecișidoi de mexicani, și șeptesprezece americani, iar șeptezeci au fost răniți numai.

Războiul lângă Tompico decurge cu inverșunare.

Apel.

Rugăm pe cetitorii noștri se urmărească cu deosebită atenție cele scrise de noi referitor la noua lege electorală și instrucțiile ministeriale privitoare la aceasta (vezi nr. 36, 37, 38, etc. ai Unirii). Îndeosebi atragem atenția fraților preoți, învățători și fruntași ai satelor asupra examenelor scrisului și cetitului instituite de noua lege electorală (vezi nr. 36 al Unirii). E vorba aci de câștigarea unor drepturi, cari sunt de vitală importanță pentru noi și viitorul nostru. S'ar face oricare conducător al satelor noastre vinovat de tradare al intereselor noastre naționale, dacă nu ar fi în momentele aceste la culmea chierării sale. Rugăm pe dnii protopopi să recerce de pe acum oficiile parohiale, ca acelea să prezinte în terminul cel mai scurt consemnarea știutorilor de carte, să supravegheze, ca preoții și învățătorii să se prezinte în persoană la pretură în ziua stabilită de autoritatea civilă, cu ceice știu carte și au împlinit 24

ani, dându-le toate inviațiunile și stându-le de ajutor întru toate. Păstorul să nu-și părăsească turma în momentele cele supreme. Vrem să dăm astfel dovadă nu numai de o respectabilă maturitate politică, dar și de acel grad de cultură, care să ne statorască locul convenit între popoarele, cu cari trăim împreună. *Examenenele se încep cu 1 Maiu și vor fi anunțate de primărie în fiecare comună cu 8 zile înainte*¹⁾. În ziua aceea să-și lase fiecare lucrurile sale obișnuite pentru că atunci se hotărăște de viitorul lui și al copiilor lui. Lupta pentru existența unui popor se dă azi în parlament, iar în fața noii legi electorale trebuie să ne prezentăm ca un popor matur și conștient de datoriile lui. Deci păstor și turmă să fie în ziua aceea toți până la unul la pretură și să-și facă datoria. E un act de cel mai elementar drept cetățnesc, la care ne obligă legile țării.

Diverse.

Rugăm pe Stimații abonenți, să binevoiască a-și renouă abonamentele și cei ce sunt în restanță cu abonamentele pe anii trecuți să-și achite datoriile. Foaia nu se poate susține fără abonamente plătite înainte. Red. și Administrația.

Din cauza că personalul tipografiei pauzează în prima Maiu, nrul proxim va apărea Marți la ora obișnuită.

Preot harnic. Neobositul preot al Dragomireștilor din Maramurăș, părintele *Emil Bran* a avut bunăvoința a ne pune la dispoziție 2 formulare de statute aprobate, atât de ministerul de interne cât și de Ordinariatul diecezan al Gherlei. Statutele sunt formulate pentru înființarea alor 2 reuniuni „De temperanță și ajutorare reciprocă” și „Cununa sîntei Mării”.

Atragem deosebită atențiune a fraților preoți asupra acestor statute, pe cari din bunăvoință autorului le publicăm la alt loc al foaiei noastre. Credem, că facem un bun serviciu privitor la înființarea acestor fel de Reuniunii binefăcătoare cari n'ar trebui să lipsască din nici o parohie. — Statutele vor apărea în broșură separată cuprinzând și textul în l. maghiară spre a putea fi aprobat.

Pentru înfăptuirea alianței balcanice. Pentru crearea unor legături mai strânse între popoarele Peninsulei balcanice, va apărea începând din 1 Maiu v., la București, un mare ziar redijat în limba franceză: „Le Journal des Balkans”, care va da o deosebită atențiune vieții statelor din Peninsula. Membrii consiliului de redacție e compus din personalități marcante, din toate statele balcanice. „Le Journal des Balkans”, este pus sub direcțiunea dlui Alexandru Rubin, primul redactor al ziarului „L'Indépendance Roumaine” din București.

¹⁾ Preoții să se intereseze și direct la pretură, care e ziua satorită pentru examenele din comuna lor?

Bustul lui Ioan Russu Șirianu. Comitetul pentru ridicarea unui monument lup-tătorului național *Ioan Russu Șirianu*, fost director fondator al ziarului „Tribuna”, fost secretar general al comitetului național român în timpul campaniei memorandumului, fost membru fondator al Ligei culturale, fost membru în diferite corporațiuni bisericesti-școlare și culturale etc. invită la serbările inaugurării monumentului, cari vor avea loc *Duminecă* în 3 Mai n. 1914 în comuna Șiria (Világos) com. Aradului.

Logodnă. Dl *Gavril Metea* abs. de teologie, econom la Internatul Vancean de băieți și dsoara *Hortensia Micu* fca preotului nostru din Alecuș — logodiți. Felicitări.

Boicot în contra cartelului de piei. Din Viena să anunță: Societatea pielarilor în una din ședințele din urmă s'au revoltat în contra cartelului de piei, prin care prețurile se statoresc în mod arbitrar făcând mari pagube comerțului de piei. În urmă s'a luat hotărîrea, că societatea pielarilor și a fabricilor de ghetă să boicoteze toate acele firme, cari aparțin cartelului și trebuințele societății să fie satisfăcute numai de atari firme, cari nu aparțin cartelului. Tot cu aceea ocaziune s'a decis în principiu înființarea unei fabrici de piele pentru care s'a ales o comisiune deosebită, care va avea să vie în proxima ședință cu o propunere concretă.

Moartea arhiepiscopului din Zagabria. În 27 crt. a murit arhiepiscopului din Zagabria dr. *George Posilovits* în vârstă de 80 ani. Odihnească în pace.

Moartea fostului ministru Fejérváry Géza. Unul din cei mai vechi și distinși militari, fost ministru și om de încredere al M. Sale Monarhului, contele Fejérváry Géza, căpitan de gardă, în vârstă de 81 ani a murit alaltăieri în Viena. Moartea bătrânului general de cavalerie deși să putea prevedea, — fiind apăsător de povara vieții sale îndelungate și de greutatea boalei ce din Iunie anul trecut l-a fost cuprins, totuș a impresionat adânc pe toți, cari îl cunoșteau mai deaproape.

Vestea morții lui a fost primită de cameră în decursul ședinții. Președintele camerei Beöthy a parentat pe repausatul contele Fejérváry, iar ministrul prezident contele Tisza a ținut un discurs lung, în care a scos la iveală meritele neperitoare ale defunctului pentru tron și patrie.

Prețurile cerealelor la bursa din Viena ridicate. În săptămâna aceasta arătându-se la bursa din Viena o ridicare a prețurilor de cereale, aceasta imediat s'a simțit și la Pesta, întrucât prețul grâului și al săcării s'a ridicat cu 10 fileri, al cucuruzului cu 20 fileri iar al ovăsului cu 15 fileri.

Nou record la sburat. Din Paris să anunță: Aviatorul *Coullais* cu o mașină de sburat s'a susținut în aer 16 ore și 56 minute. Prin aceasta aviațiunea franceză a statorit cel mai nou record în sborul continuu — fără aterizare.

Concert. Societatea corală Română din Zlatna invită la „Concertul” ce-l va aranja *Duminecă*, la 3 Mai st. n. 1914, în sala „Kolozsvari Nándor”.

Berea ca mijloc de hrănire și întărire. Medicii recomandă oamenilor de constituția slabă să iee ca beaură hrănitoare bere, care folosită în evant mic și regulat

promovează mistuirea și organismul. De sine se înțelege, că nu orice fel de bere se recomandă, ci numai berea de o fabricație bună. În timpul mai nou o fabrică de bere din Turda a pus în circulație și vinde în toate orașele un soi de bere neagră în sticle de 0.45 l. a cărei compoziție aromată și plăcută sub numirea de „Gloria” e de o calitate superioară mărește apetitul promovează mistuirea fără de a produce perturbațiune în organism. De aceea credem, că folosită cu rânduială în evant mic, va servi tuturor ca un mijloc bun de hrănire și întărire.

Pentru masa studenților. Dna *Georgina Muntean*, în urma doliului familiar, rescumpără felicitările de ziua numelui, cu 10 coroane, în favorul mesei studenților din Blaj. Li exprimă mulțumită Direcțiunea gimnazială.

O nouă Librărie și Papetarie. S'a deschis în București sub palatul Eforiei Bul. Elisaveta, 5 sub firma Librăria A. A. Stănculescu. Care va fi în totdeauna bine asortată și în curent cu toate noutățile din țară și din străinătate.

Convocare. Despărțământul „Fogaras” (Făgăraș) aparținător Reuniunii învațătorilor gr.-cat. din Arhidieceza în senzul §-lui 21 din statute își va ținea adunarea de primăvară la 10 Mai st. n. a. c. în comuna Sebeș, la care avem onoare a invita P. T. membrii fundatori, ordinari precum și pe toți binevoitorii școlii. Vad, la 25 April 1914. Octavian Popp prezident. Zăheiu Filip notar.

Biblioteca academiei române.

În luna Martie 1914 s'au consultat de 824 cititori 2289 volume și broșuri tipărite; de 94 cititori s'au consultat 802 manuscrise, 631 documente, 54 cărți vechi românești (1508—1830)

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 506 volume și broșuri, 225 numere de reviste române, 367 reviste străine 3 atlase și hărți, 7 stampe și portrete, 9 volume manuscrise, 77 documente, — fotografii. — album, 355 foi volante, — note muzicale, 113 obiecte de muzeu și — monete.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 ore dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8 la 12 și dela 1 la 6.

Aviz. „Atragem atenția On. domni preoți asupra bogatului magazin de artă bisericască a lui *Ladislau Gherman*, Wien, *Mariahilferstrasse 96*, unde se află de vânzare cu prețuri moderate tot felul de ornate și vase sacre (potire, cruci, cădelnițe etc.).
(1) 6—10

Necrolog. † *Ioan L. Hosszu*, paroh gr.-cat., în Curtuișul mare a repausat în etate de 44 ani a vieții și al 20-lea an a preoției.

*

— † *Ioan Anca* paroh gr.-cat. român în Subpădure, membru pe viață al „Asociațiunii”, membru virilist al congregațiunii comitatului Târnavei mici, membru fondator și activ al institutului de economii „Vulturul” din Dicioșânmartin și a altor instituțiuni culturale; după un morb greu și îndelungat suportat cu resignațiune creștinească, împărtășit fiind cu ss. taine ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Sâmbătă în 25 April n. 1914 la 7 ore dimineața în anul al 72-lea al vieții și al 46-lea al preoției și căsătoriei sale fericite.

— † *Dr. Ștefan Morariu*, avocat iuriconsultul institutului „Vatra” membru în comitetul național etc., a repausat în Cluj, în etate de 47 ani și în al 16-lea an al fericitei sale căsătorii.

Odihnească în pace!

Sirolin
„Roche”
Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație
In morburi de plămâni,
Cataruri bronchiali,
Tusă convulsivă,
Scrofuloza copiilor.
Se află în toate Apotecele
cu 4 Coroane sticla.

Partea Literară.

STATUTELE

»Reuniunii de temperanță și de ajutorare».

§ 1. Pentru înfrânarea beuturii spirituoasă, pentru sădirea iubirii de aproape și pentru ajutorarea împrumutată să înființată în comuna X. „Reuniunea de temperanță și de ajutorare”.

§ 2. Membru a reuniunii poate fi tot bărbatul sau femeia trecută de 18 ani, din X, care

1., pune vot pentru totdeauna sau pe un timp hotărît, mai puțin însă pe un an că nici un fel de beaură bețivă nu va bea sau numai cu măsură și la vreme potrivită, în familie, la lucrul câmpului sau în călătorie,

2., în crășme nu va bea nici când, nici pe altul nu va îndemna la beaură,

3., nu va da copiilor săi mai mici de 15 ani nici un fel de beaură spirituoasă, afară de rânduială medicală,

4., va plăti câte 2 coroane taxa de membru pe an,

5., va contribui cu aruncul statorit prin adunarea generală la ajutorarea membrilor bolnavi, a celor ce au îndurat pagube materiale și a orfanilor rămași după membrul repausat.

§ 3. Fiecare membru e dator să țină cu conștiință sufletească votul pus și atins în § 2., și amăsurat acelaia trebuie

1., să încunjure societatea oamenilor bețivi și crășmele,

2., să se ferească de beaurile stricate și otrăvitoare,

3., să beie cumpătat și numai în familie,

4., înainte de sf. liturghie din Dumineci și sărbători să nu întrebunțeze nici un fel de beaură spirituoasă.

5., să țină votul și cu ocaziunea nunților și altor petreceri pretinse, așa că până la beție nici când să nu beie, nici pe altul să nu îndemne sau să ajute la beție,

6., să plătească taxa de membru în 2 rate, totdeauna în Dumineca lasării de

brânză a postului mare și în ziua Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, iară aruncul ce să va recere pentru ajutorarea membrilor lipsiți să-l deie amăsurat hotărârii adunării generale,

7., să trăiască în frățietate cu toți membri reuniunii și să încunjure procesele,

8., în cauzele procesuale să încerce împăciuire prin întervenirea Comitetului reuniunii.

§ 4. Membrii reuniunii 1., vor folosi fără de plată biblioteca poporală și revizitele de scris a cercului de lectură, 2., vor primi instrucțiune gratuită în cetit și în scris, 3., vor fi sfătuiți în toate afacerile economice sau procesuale prin conducătorii reuniunii, 4., în caz de pagubă în vite sau prin foc, în boală mai îndelungată decât 15 zile și la întâmplare de moarte membrii respective orfanii acelora vor primi ajutor din cassa reuniunii în suma câtă va statori adunarea generală.

§ 5. Conducerea reuniunii o îndeplinește un prezident, un notar, un casar, un bibliotecar și doi controlori, cari toți laolaltă formează Comitetul dirigent.

§ 6. Membrii comitetului să aleg pe un an și pot fi realeși.

§ 7. Prezidentul reprezintă reuniunea și o conduce amăsurat hotărârilor adunării aduse pe baza legilor existente a țării noastre și în cadrul statutelor prezente.

Notarul conduce protocoalele, lista membrilor și alte afaceri scripturistice.

Casarul administrează averea reuniunii, scoate taxele de membru și aruncul extraordinar și îndeplinește plătirile după asignațiunea prezidentului.

Bibliotecarul e păzitorul și administratorul bibliotecii și a cercului de lectură. Dă membrilor cărțile de cetit pe lângă reversal și instruiază pe membri analfabeți în cetit și scris.

Controlorii păzesc și scrutează activitatea oficialilor și controlează pe membri întru împlinirea datorințelor față de reuniune.

În caz de împedecare comitetul suplinește pe ori care oficial prin ori care membru al său.

§ 8. Comitetul să îngrijește de localitate pentru bibliotecă și sală de cetire; propune adunării generale procurarea cărților din domeniul economic, industrial și cultural, primirea membrilor însinuați și suma de ajutorare pentru membrii avizați la aceea; execută hotărârile adunării generale și admoniază pe membrii cari își calcă votul.

§ 9. Adunarea generală se ține la tot cvartașul de an, și anume în cea dintâi Duminecă a lunilor Ianuarie, Aprilie, Iulie și Octombrie, cu care ocaziune să face raport atât peste starea cassei și a bibliotecii cât și peste viața morală a membrilor; să stătorește măsura ajutorării membrilor ajunși în nevoie și a orfanilor rămași și întru cât cassa reuniunii nu ar fi în stare să răspundă ajutorul trebuincios, restul se repartiază pe membri, care însă întrun cvartaș de an și pe un membru nu poate fi mai mare decât câte o coroană; să pertractează cauzele apelate și toate acele chestiuni cari nu cad în competența comitetului dirigent; se primesc membrii însinuați pe lângă taxa de înscriere de 2 coroane și o coroană pentru fondul de rezervă sau să resping propunerile făcute în

aceasta privință, iar în adunarea din Ianuarie se pertractează rațiunile anului trecut și să stătorește preliminarul nou. Tot atunci să aleg și oficialii. Hotărârile să ieu cu majoritate de voturi; când voturile sunt egale decide președintele. Cătătimea sumelor repartiate pentru ajutorare și taxa de înscriere numai prin schimbarea statutelor să poate ridica.

§ 10. Adunarea numai prin hotărârea alor 3/4 părți a membrilor poate schimba statutele, cari schimbări numai după aprobarea înaltului Ministeriu de interne pot fi valabile. Scopul și caracterul reuniunii însă nu poate forma obiect de discuță.

§ 11. Pentru aducerea hotărârilor valide să recere prezența cel puțin alor 1/10-a parte din totalitatea membrilor. Când nu sunt de față atâta membri, adunarea se convoacă din nou peste 15 zile, în care fără conziderare la numărul membrilor prezenți să tractează toate chestiile luate în program afară de modificarea statutelor.

§ 12. Oficialii nu vor avea plată, cu toate aceste notarul și bibliotecarul să vor împărtași după împrejurări prin adunarea generală în onorar.

§ 13. Membrii cari nu vor ținea votul vor fi admoniați prin președinte, a doua oară prin Comitet. În car de nesupunere comitetul le va da o lună de zile timp de îndreptare, după care membrul renitent va fi șters din sinul reuniunii. Contra ștergerii se poate apela în 15 zile la adunarea generală.

§ 14. Membrul șters sau ieșit de bună voie din sinul reuniunii nu are nici un drept la averea reuniunii.

§ 15. Din taxele de membri și din alte ajutoare ce vor incurge în cassa reuniunii să vor acoperi speșele administrative statorite în preliminar, cum sunt: încălzitul și luminatul salei de cetire, prețul cărților procurate pentru bibliotecă, onorarele oficialilor, și ajutoarele eventuale ale membrilor.

§ 16. Bani gata rămași la finea anului rațional să vor depune spre fructificare la acel institut de credit din comitat care prin mai mare ajutor concurge și el la înaintarea morală, culturală și economică a membrilor acestei reuniuni.

§ 17. La caz de desființare a reuniunii, când 3/4 părți a membrilor ar hotărî aceasta, ori când numărul membrilor ar scădea la zece — averea reuniunii economizată în bani și cărți sau de ori ce natură trece în sumă de 90 (nouăzeci) procente în folosința și în proprietatea bisericii gr. cat. române din X., iară 10 (zece) procente în folosința și în proprietatea bisericii gr. ort. române. Hotărârea privitoare la desființarea reuniunii înainte de efeptuire se susțerne la ministeriul de interne.

§ 18. În cazul când reuniunea nu va observa sfera sa de activitate cu privire la scopul și procedura precizată în aceste statute, încât prin continuarea funcționării ei s'ar periclita statul sau interesele materiale ale membrilor ei, guvernul regesc va putea suspende îndată activitatea ei, și conform rezultatului investigațiunii, ce se va ordina după suspendere, o poate disolva definitiv, eventual o poate îndatora la cea mai strictă observare a statutelor, sub pedeapsa desființării.

Aceste statute sau cetit și sau primit în adunarea de constituire ținută în X la 2 Nov. n. 1913.

N. N.
notar.

N. N.
prezident.

Pentru conducerea regulată a tuturor afacerilor Reuniunii trebuie un jurnal de cassă, un protocol al membrilor, ziuarul pentru venite și cheltuieli, registrul cărților și cărticica de membru care cuprinde §§-ii 2, 3, 4, 9 și 13 din statute și plătirile de peste an, ajutorarea și admonițiunile comitetului și un protocol pentru procesele verbale ale adunărilor.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Biblioteca „Unirii“.

1. *Ben Hur*, sau zilele lui Mesia de Levis Valace, 2 vol. 2:90
2. M. Eminescu, *Studiu critic* —90
3. *Câteva momente din începutul bisericii române*, de C. Auner —20
4. *Nume de familie la românii din Ungaria*, de Alesiu Viciu —12
5. *Din viața lui I. Micul*, de M. Străjan —16
6. *Albertina*, povestire de Dr. V. Bojor —30
7. *Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II.* 3:40
8. *Cele două fețe ale lumii*, de Nicu —30
9. *Ziua deșteptării*, de Aurel Fodor —16

Biblioteca din Blaj.

1. *Vestitorii credinții* vol. I. —24
2. *Impresii* —24
3. *Sfânta Casă din Loreto* —24
4. *Floricele din raiu* —24
5. *Calea spre fericire* —30

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de-a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr.-cat. din Copșa mare (Nagykapus posta Berethalom) prin aceasta se recercă, să-și înainteze ofertele în scris, însoțite de cautiunea de 450 cor. adecă patru sute cincizeci coroane la Curatorul bisericii subsemnate cel mult până la 20 Maiu st. n. 1914 la 10 ore a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de speșe și planul, construite de inginerul arhidiecezan și aprobate de Preaveneratul Consistor Metropolitan la 10 Ian. st. n. 1912 sub Nrul 10478 se pot studia zilnic în cancelaria parohială între orele 8—5 din zi.

Prețul de strigare e 4500 coroane adecă patru mii cinci sute coroane.

Copșamare, la 25 Aprilie 1914.

Iosif Cutean
adm. paroh.

George Călborean
curator primar.

De vânzare
20.000 bucăți de
ROZE
cu tulpini înalte se află mai
aproape și estive la
Fischer & Co.
școală de pomi și de viță de vie
în Nagyenyed.

Subscrierul am onoare a aduce la cunoștința On. public din loc și jur. că cu ziua de *Miercuri în 29 Aprilie n. c.* vouă deschide în Blaj (sala ip. olvasókő) un

CURS DE DANS

pentru fetițe,

în care se vor preda toate jocurile moderne pentru salon, precum și cele mai de seamă jocuri naționale românești. — Probe se vor ține: Miercuri, Sâmbăta și Duminica dela 2—4 d. a.

Cu stimă:

Nicolae Stoica,
măiestru dipl. de dans.

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumită și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. ÇASPARI

Mediaș—Medgyes. [Nagyküküllő vm.]

Serviciu conștințios. Soiuri garantate.

Catalog se trimite la cerere gratis și franco.

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.

[12] 20—20

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.* — Prețul freat 2.20 cor.

Iconostase.

La subscrierul se află — ocașional — spre vânzare toate chipurile de lipsă pentru trei Iconostase. Doue Iconostase de format mai mic, cu 4 chipuri principali, 6 de serbători, 12 cu Apostolii, 1 Cina cea de taină, 1 sf. Treime și 1 Restignire. — Iconostasul cel mare constă din totatătea chipuri, lângă cari se mai adaug: 1 Dzeu Tatăl, 12 Profeți, 2 chipuri pentru ușile laterali, 2 pentru ușa principală și 1 Bunavestire.

Toate executate în stil bizantin, pe fond de aur veritabil. La dorință efeptuiesc și lucrul de lemn.

A. W. Zeiler

(14) 7—10

pictor academic în
Blaj (Balázsfalva).

Paturi de fer,

de aramă și jumătate aramă, paturi de copii, zițuri de căruță, sicrie de noapte, closete pentru odăi, spălător, stativ de haine, cuier, cluscă pentru șoareci și cloțani, matrațe pe coarde și sarmă de oțel, așezate pe rame de lemn și fer, perdele și cadre de aramă, țesături de drot, paravane pentru cuptoare, ținătoare de cărbuni și lemne, vâtrae, lopeți și alte unelte pentru focărit, dimpreună cu stativ, pat-canape de fer contractabile, dimpreună cu saltea de sarmă, divanuri șcl. Aranjamente de hotel, spitale, restaurante, de grădini șcl. liferează în prețul cel mai moderat

Garai Károly

pregătitor de mobile de fer și aramă în
A R A D.

(66) 22—52

La expozițiunea milenară d'în Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrica de scaune de fier pentru
clopote a lui

Antoniou Novotny

în Timișara-Fabric

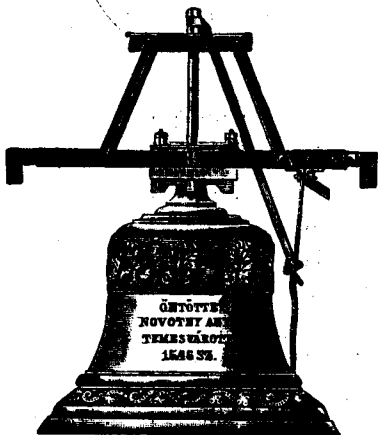
43. 46—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajusturi de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățătorii confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apadute.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în finea anului 1913	K. 5,755,858.27
Capitale asigurate pe viață achitate	5,685,328.12
Starca asigurativilor cu sfârșitul anului 1913	foc 144,436.366—
	viață 12,067,702—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2,696,458.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

8 37 — ?